

СРПСКЕ НЕДЕЉНЕ НОВИНЕ

Szt. Stefán Stiljanovity
köz

4.
СТРАНА

Шиклош добио улицу српског деспота

Ничу и ограда и полемике

3.
СТРАНА

Ходочашће на Ђунтир

5.
СТРАНА

12.
СТРАНА

Поздрави из Гуче

ПОЛИТИКА Пада популарности евра

Кандидати за Еврозону беже од заједничке валуте

Некада је Еврозона била ексклузивни клуб у који су желеле да уђу све европске земље. Међутим, након грчке кризе, заједничка валута је све мање привлачна земљама које не користе евро

У европским земљама које још нису увеле јединствену валуту заједнице, евро је све мање популаран. У Пољској, Чешкој и Мађарској, на прихватање евра сада се гледа као на потез препун ризика и трошкова, укључујући и знатну предају суверенитета — наводи лист „Њујорк тајмс“.

Јединствена валута „веже“ државе чланице економски и политички, али сада смањује ентузијазам за ЕУ и доводи до преиспитивања европских интеграција. Пољска још није увела евро, а Велика Британија и Данска одавно су одлучиле да неће ни улазити у Еврозону.

„Никада нисам рекла да ћемо уве-

сти евро“, недавно је изјавила Ева Копач, пољска премијерка. Она неодређено наводи да ће влада у Варшави увести евро „када то буде користило Пољацима и Пољској“.

„Евро — да, али нема журбе“, поручује и Алеш Михал, главни економски саветник чешког министра финансија.

Мађарски премијер Виктор Орбан дуго се противио преласку на евро, а то се питање изгубило из јавног дискурса у последње време, чак и пре грчке кризе.

„Нисмо поставили рок. То отвара Мађарској много предности. Систем без евра омогућава нам нашу контролу пореског система и фискалне

политике“, наводи Золтан Ковач, главни портпарол премијера Орбана.

Све ове земље брину се да би их прихватање евра могло довести у позицију у каквој се ових дана наша Грчка због фискалне неодговорности.

„Сада бисмо, ваљда, и ми требали да дамо новац за помагање Грчкој. Значи, сиromaшници би требало да даје богатијем. Не видим логику у томе“, каже Бојко Борисов, бугарски премијер.

Румунија је одредила 2019. као годину увођења евра. Међутим, Мугур Исареску, гувернер Националне банке, сада тврди да ће тај процес трајати још 10 година.

Тешким мерама штедне у јавном сектору, које су наметнуте Грчкој, а

Золтан Ковач

којима се многи противе, уздрмана је и сама Европска унија. Улазак у Еврозону и заједничка валута више нису ни приближно привлачни као што је то било некада, закључује „Њујорк тајмс“.

Тражи се наследник Бан Ки Мун

Тадић и Јеремић у трци за фотељу у УН-у?

Влада Србије још није разматрала могућност да истакне кандидата за генералног секретара Уједињених нација, али се осим Вука Јеремића као могући претендент спомиње и Борис Тадић

Државни врх Србије још није разматрао хоће ли истаћи свог кандидата за место генералног секретара Уједињених нација (УН), па самим тим ни опције да то буду Борис Тадић или Вук Јеремић — рекли су новинарима извори блиски Влади.

Иако у Тадићевој Социјалдемократској странци званично негирају да је њихов лидер заинтересован за фотељу Бан Ки Мун, већ кажу да му је приоритет опозиционо деловање на домаћој политичкој сцени, није тајна да у странци коју је основао, Тадић од почетка није скривао да има међународне планове. Наводно, осим најјаче позиције на Ист Риверу, имао је амбицију и да дође до неке од функција у Социјалистичкој интернационали.

Откако је завршио председничку каријеру, лидер СДС-а годишње одлази у више десетина иностраних посета, а такву динамичну активност објашњава тиме да као бивши шеф

државе и члан многих међународних организација често добија позиве за учествовање у различитим мисијама и на конференцијама, затим за одржавање предавања на универзитетима итд.

Србија још има времена да извага хоће ли имати свог адута у трци за место „светског посредника“, а како је сада ред да на њега дође представник Источноевропске групе, неке владе у региону већ су стале иза својих фаворита.

Уколико би Тадић „отворио карте“ и обелоданио да је заинтересован да уђе у трку за наследника Бан Ки Мун, то би истерало на чистац односе унутар Владе према лидеру СДС-а, који је од формирања коалиције СНС-СПС „виђен“ као неко ко би у одређеном тренутку могао да замени Ивицу Дачића. Сам Дачић је недавно оценио да би улазак Бориса Тадића у Владу био „хорор“, док је Тадић небројено пута рекао да је немогуће да буде део тима у коме је и СПС. ■

Мења ли Атина курс према Приштини

Грчка корак ближе признању Косова

Када је Никос Коцијас у Београду разговарао са Ивицом Дачићем, од Ципрасовог министра иностраних послова нисмо ништа, бар званично, чули о томе да ли Атина можда мења свој курс према Косову. Двадесетак дана касније шеф грчке дипломатије у Приштини обећао је Хашиму Тачију да ће подржати чланство Косова у Унеску и Интерполу. Медији у Приштини тврде да је договорено и да Косово ускоро отвори будуће дипломатско представништво у Грчкој које се званично неће звати амбасада.

Док Никос Коцијас поручује да Грчка не признаје независност јужне српске покрајине, Атина ће ипак подржати чланство Косова у Интерполу и дозволити отварање представништва у Атини

Прва званична посета министра спољних послова Грчке Приштини посебно је важна, јер је Грчка једна од пет земаља ЕУ која није признала једнострано проглашену независност јужне српске покрајине и важи за стабилног пријатеља Србије.

Изјава Коцијаса да ће његова земља подржати чланство Косова у међународним телима и безбедносним

организацијама забринула је јавност у Србији која се пита да ли ће Грчка ускоро признати независност Косова.

Српски дипломата упућен у прилике у региону, који није желео да га медији именују, каже да Грчка није направила ни један корак који већ званично Београд није направио. Он подсећа да се Београд Бриселским споразумом обавезао да неће блоки-

рати улазак Косова у неке међународне организације. У међувремену, Косово је постало пуноправни члан Међународног олимпијског комитета и њихови спортисти под заставом Косова већ учествују на бројним такмичењима, а Србија до сада није уложила ни један протест тим поводом.

„Власт у Атини држи отворене дипломатске канале и често разговара са Харадинајем или Тачијем. Они два пута годишње у Атини организују скупоове на које позивају политичку елиту свих Албанаца“, објашњава српски дипломата. ■

На други

ТУТАЊ ОЛУЈЕ

Олуја је протутњала Хрватском и Србијом тако што је, обележавајући догађаје од пре две деценије, Загреб помпезно славио, док је Београд мученички туговао, али обе стране – једна потпуно, друга половино – настављају да ћуте о сопственој одговорности.

Милитантни мимоход Загребом поводом Дана победе и домовинске захвалности требало је да подсети на тријумф у рату којим је Хрватска повратила готово петину своје „окупираних територија“. Дефиле постројби ветерана, јединица „пула“ и „паука“ које су прве ушле у Книн, мимоход 169 ратних застава и звук трубе који је позвао на мирозов – минут ћутње посвећен онима који су дали животе за слободу и независност Хрватске – пркосно је подсетио да нема места сућути за српске цивиле из Книнске Крајине, са Баније, Кордуна и из Лике који су губили животе и домове својих предака.

Какав контраст између парадирања војне моћи и дугих колона Срба на тракторским приколицама протераних из Книна, „Звонимировог хрватског града враћеног у крило мајке домовине Хрватске“. Ни назнаке да би неко требало да одговара за почињене ратне злочине.

Какво ослобођења Книна? Каква војно-полицијска операција у којој је убијено 2000 нејужних српских цивила? Каква победа над ненаоружаним Србима које је војска српске Крајине препустила злехудој судбини и – по Милошевићевом налогу – повукла се и пре него што је операција „Олуја“ почела?

У Србији је 5. август био Дан жалости због сећања на гранатирање Книна, погинулих крајишких Срба и библијског егзодуса више од 220.000 људи, од којих се огромна већина никада неће вратити на своја огњишта.

Док слави Дан ослобођења, Хрватска упорно негира системски злочин: протеривање Срба било је осмишљено и на траци документовано током сусрета Фране Туђмана са његовим генералима на Брионима, када је рекао да треба да се успостави пожељно етничко стање – да број Срба у Хрватској буде сведен на испод три одсто.

Званична Хрватска слави победу „леgitимне војно-редарствене операције“, али ћути о кућама избеглих Срба које су одмах запаљене, о злочинима над српским старинама које нису имале снагу за бег, који су пљачкани, тучени и убијани.

Српски премијер Александар Вучић је одлучио од претходника саопштио да Србија више неће да крије да је „Олуја“ била злочин, да би казао да „са Хрватском имамо мир“. Чуваћемо га и желети најбоље односе у будућности“, додао је он.

Док се чека да се испуни премијерова жеља да Србија и Хрватска „брзо буду и добри пријатељи у заједничкој кући ЕУ“, Београд и Загреб ће се окренути свакодневним проблемима. Прагматика је део реалности државних интереса.

Бошко Јакшић

Бачка Топола

Млади из Србије, Мађарске и региона на Кампу толеранције

Четвородневни Камп толеранције младих из подунавских градова и регија одржан је под геслом „Дајмо шансу“, а тема је била „Социјална инклузија маргинализованих група – повратника у друштво“

Девети по реду Камп толеранције окупио је око 60 младих, старости 18 до 25 година. Половина учесника дошла је из градова Србије, а других 30 из Мађарске, Словеније, Немачке, Бугарске, Хрватске и Босне и Херцеговине.

Свечано отварање манифестације приређено је у Пољопривредној школи, када је организован и дефиле учесника. У оквиру програма, у преподневним часовима организова-

на су предавања на енглеском језику, уз отварање дискусија. О деинституционализацији социјалних установа, болестима зависности, ресоцијализацији лечених зависника и другим темама говорили су српски, али и стручњаци из Мађарске и Хрватске.

„Ово је 9. Камп младих подунавских градова и регија чији је домаћин Бачка Топола. Мислим да се питање толеранције не може мерити

новцем. Питање толеранције је дух који сви ми треба да негујемо, развијамо, да јачамо поверење, да чувамо једни друге у овој мултиетничкој средини, а истовремено да се бавимо осетљивим, интересантним и актуелним темама“, рекао је председник Фондације „Плави Дунав“ Шандор Егереш.

Према његовим речима, тако је било и ове године на Кампу толеранције, а говорило се о оним друштвеним групама које су, нажалост, на периферији друштва и њиховом повратку у то исто друштво. Те теме се тичу младих у целом региону, а то су наркомања, алкохолизам и друге болести зависности.

Учесници кампа посетили су староморавички „Отхон“, бању у Пачиру и учествовали на бројим спортским и другим активностима. У вечерњим часовима забављао их је „Ћ-еви“.

Камп је затворен 15. августа, када су након традиционалног изношења поруке учесника, додељена признања овогодишњим амбасадорима толеранције.

Генерални покровитељ кампа била је Влада Србије – Министарство за рад, запошљавање, борачка и социјална питања, а финансијску подршку дали су и град Улм, општина Бачка Топола и Месна заједница Бачка Топола, као и више привредних спонзора.

СНН

Различита виђења владиних намера на граници

Стрепња за безбедност или пропагандна акција?

Док министар Јанош Лазар образлаже разлоге владе за постављање дупле оgrade према Србији и измештање центара за избеглице из насељених места, градоначелник Кибекхазе Роберт Молнар, каже да жичани зид служи за придобијање гласача десничарских партија и да ће мигранти покушати да га заобиђу

Шеф кабинета мађарског премијера Јанош Лазар изјавио је да је дупла ограда неопходна дуж целе 177 километара дуге границе између Мађарске и Србије.

Лазар је на конференцији за новинаре рекао да привремена дупла ограда, која је за сада постављена на неким местима дуж границе, треба да буде проширена како би покрила целу границу, иако је био релативно мали број покушаја њеног пробијања.

Мађарска влада је у међувремену одлучила да привремене центре за пријем избеглица измести из насељених подручја, пренео је МТИ.

Јанош Лазар је казао да је премијер Виктор Орбан од министра уну-

трашних послова тражио да буде у непрекидној комуникацији са локалном администрацијом, грађанима и цивилним организацијама о актуелним дешавањима у вези центара за пријем. Он је такође истакао да се грађани у граничном подручју свакодневно срећу са очигледним показатељима кријумчарења људи, попут илегалних имиграната који са собом носе неуобичајено велике количине готовог новца, који, како је навео, „очигледно служи за корупцију“.

Лазар је поновио да је привремено затварање границе потез против илегалних миграната и трговаца људима, а не политичких избеглица.

Са друге стране, градоначелник Ки-

бекхазе Роберт Молнар, каже да ограда на граници служи за придобијање гласача десничарских партија. Према његовим речима, тај зид представља „напор владе да придобије гласаче десничарске партије Јобик и да ће мигранти покушати да га заобиђу“.

Роберт Молнар, који је бивши народни посланик, казао је да са мигрантима треба поступати благонаклоно, иако је миграција озбиљан проблем за Европу. Он је рекао да ће мигранти који не буду желели да пресеку ограду вероватно покушати да је заобиђу у близини његовог села на граници између Мађарске, Србије и Румуније.

Мађарска планира да изградњу зида на граници са Србијом заврши до краја августа, уз наду званичника да ће тиме илегалних прелазака државне међе бити мање за 80 одсто.

Иначе, статистички подаци говоре о томе да је број захтева за азил у првој половини године био вишеструко већи него раније. Више од 110.000 миграната поднело је захтев за азил у Мађарској у 2015. години, док је у 2014. то учинило мање од 43.000.

СНН

ТРАДИЦИЈА Тросируко празновање у Барањи

Шиклош добио улицу Светог Стефана Штиљановића

Срби у Шиклошу су на дан Светог пророка Илије вишеструко славили. Поред тога што су се на Ђунтиру поклонили над некадашњим гробом Светог Стефана Штиљановића, капетана и браниоца града од Турака, именована је улица која сада носи деспотово име и освећен споменик из Првог светског рата

Прослава је отпочела служењем свете литургије у месном српском православном храму. Молитвене речи јереја Милана Ерића, пароха печујског и администратора шиклошког, као и ђакана Андриша Штријка, пратили су предивни гласови појаца. За певницом су се нашли: Тамара Петивић, диригент Хора „Свети Стефан Дечански“, Богдан Ђаковић, диригент Хора „Свети Георгије“ из Новог Сада, Предраг Ђоковић, професор Карловачке богословије и Јудит Алберт, који су били учесници Фестивала „Европа канта“ у Печују.

Пред крај свете литургије у порти цркве, у присуству шездесетак верника, уприличено је освећење споме-

ли деспота Стефана Штиљановића и Светог великомученика Димитрија. Указујући на његова дела за српски род, па и угарску земљу и град Шиклош, свештеник је нагласио:

— Он је био велики верник и велики љубитељ душа људских. Волео је људе. А ви знате да је највећа хришћанска заповест да се волимо и љубимо. Наравно, прво Господа, а онда своје миле и драге. Сви смо ми исти под овом капом небеском, пред Богом. Наш Свети Стефан се овде нашао да нас брани, чува и воли. Хвала му и нека се у својој слави Господњој тамо где праведници почивају моли за нас мале, који га не заборављамо и слави-мо његово име.

— Веома је важно истаћи да су у Шиклошу Срби, Хрвати, Немци и други припадници различитих народа одувек живели у миру и хармонији. Током историје било је више онога што нас је повезивало, него оног што нас је одвајало. Овде у Шиклошу, деспот Стефан Штиљановић управљао је Србима против заједничког непријатеља, који се звао Отоманско царство. Ради се о једном веома важном моменту. Други важан сегмент јесте Велика сеоба Срба под вођством Арсенија III Чарнојевића, пећког патријарха, који је бежећи испред Турака 1690. године добио дозволу да се са Србима настани у Угарској. Данас, када смо овде и улицу посвећујемо Светом Стефану Штиљановићу, указујемо на суштину ствари, а то је суживот и међусобно поштовање културних вредности. Наш је заједнички задатак да сачувамо наше корене и идентитет, да међусобно поштујемо културна наслеђа којима располажемо и заједнички живимо у миру и сарадњи. То је порука: свет XXI века, Европа XXI века.

После другог човека града Шиклоша, присутнима се обратио Петар Крунић, потпредседник Самоуправе Срба у Мађарској:

— У име Самоуправе Срба у Мађарској, дозволите ми да вас најсрданије и најтоплије поздравим поводом овог изузетног дана не само за малобројну српску заједницу у Шиклошу, већ и за Србе у целој Ма-

ђарској, па и грађане Шиклоша. Овај град бранио је Стефан Штиљановић, последњи паштровски кнез, деспот, одгојен у породици утемељеној на хришћанским вредностима, образован у Христовој науци и научен војничким вештинама. Он је мудро водио свој народ и храбро ратовао против Турака. У најтежим временима, када је владала глад, он је отворио своје житнице, поделио жито народу и тако га прехранио. Читавог живота је помагао народ и Српску православну цркву, па га је народ веома волео и поштовао, сматрајући га већ тада за живог светитеља. Не зна се тачна година његовог упокојења; супруга Јелена и његов верни народ сахранили су га на брду Ђунтир, које је постало ходочасно место Срба у Барањи. И данас овде долазе Срби из Мађарске, али и из Хрватске. Мошти Светог Стефана Штиљановића касније су доспеле у манастир Шиштовац, а данас почивају у Саборној цркви, у Београду. Овај светитељ сматра се заштитником гладних и сиротих, а патријарх Пајсије саставио му је житије — рекао је Петар Крунић и додао:

— Данас, када деспоту посвећујемо улицу у Шиклошу, одајемо му дужну пошту. Хвала Самоуправи Срба у Шиклошу што је покренула племениту иницијативу да у граду који је некада од Турака бранио деспот Стефан Штиљановић, једна улица носи име овог светитеља. Такође, велику захвалност дугујемо и градским властима Шиклоша, које су подржале предлог овдашњих Срба. Искреном вољом и заједничким настојањима, дошло се до жељеног циља, а доказ је и освећење војничког споменика везаног за Први светски рат. Мађарски и српски народ много тога везује, па тако и многе историјске личности, међу које спада и деспот Стефан Штиљановић. Данашњим свечаним чином, мађарска и српска прошлост и данашњица поново се спајају, указујући на леп пример суживота и повезаности два народа.

ника из Првог светског рата, који се дуго времена налазио у српској светињи, посвећеној Светом великомученику Димитрију. Након мање обнове, чланови бираног тела Срба у граду предвођени председником Иваном Јаносеовом, одлучили су да споменик поставе испред храма, што су одобриле и градске власти.

На споменику стоји следећи натпис: „За владе Петра I, краља Србима, Хрватима и Словенцима, а под вођством престолонаследника Александра, српска војска ослободив Барању, 1/14. августа 1919. године. Први пут одслужи свечан помен последњем српском деспоту Стефану Штиљановићу, паломе у борби за народна права 1515. године. Споменик овај прити у аманет од народа и војске — у име шиклошке општине председник Мита Пејић.“

Освећење споменика обавио је јереј Милан Ерић, администратор шиклошке парохије, који је након тог свечаног чина одржао и пригодну беседу. Он је присутне подсетио да се почетком августа сваке године, Срби окупљају у шиклошком српском православном храму, како би се присети-

На крају своје беседе, отац Ерић се захвалио свима који су подржали иницијативу за постављање споменика у порти храма, као и предлог Шиклошке српске самоуправе да једна од улица носи име Светог Стефана Штиљановића.

Након пригодне свечаности у порти, свештеници, верници и бројни гости кренули су ка улици где је већ била постављена табла са именом Светог Стефана Штиљановића. Иницијативу Самоуправе Срба у Шиклошу да се једна улица посвети светитељу који је почетком XVI века бранио град, посланици већинске самоуправе једногласно су усвојили, па је таблу са натписом и новоименовану улицу освештао јереј Милан Ерић.

Пригодни говор одржао је Чаба Балаж, помоћник градоначелника Шиклоша, који је нагласио:

Петар Крунић

Једно од битних обележја мађарске и српске прошлости, па и данашњице, јесте Ђунтир, ходочасно место барањских Срба, где су некада почивале мошти Светог Стефана Штиљановића. Сви они који су присуствовали светој литургији, освећењу споменика из Првог светског рата и именовању улице, обишли су и некадашњи гроб светитеља, где је служен молебан. На крају пригодног богослужења освећен је колач и благосиљано кољиво. Кумовао је Синоша Ножица са својом породицом.

Јереј Милан Ерић се најпре захвалио свима који су дошли на Ђунтир и додао:

— Господ нас је благословио да ми будемо чувари ове велике светиње и свих ових цркава у Барањи које имамо. Ви, благочестиви народи, морате да знате да сте достојни да славите своје славе и да представљате вашу свету Српску православну цркву, јер да није вас не би било ни ових прелепих светиња! — нагласио је администратор шиклошке парохије, који је по значају упоредио место где је некада почивао Свети Стефан Штиљановић са крајем у Црној Гори где је светитељ рођен.

Након свечаног чина освећења славског колача и благосиљања кољива уследило је послужење које су припремили чланови Самоуправе Срба у Шиклошу и месне Српске православне црквене општине. Верници су ћаскали, дружили се и причали о

славским обичајима и важности очувања традиција.

Госпођа Софија Ножица из Дервенте у Републици Српској, за наш лист је рекла:

— У последњих неколико година често долазим овамо и доносим кољиво и колач, пошто ми је син овде са својом породицом. Драго ми је због овога народа који, иако је у малом броју,

ипак чува славске обичаје и спомен на деспота Стефана Штиљановића.

Катица Ђурић, по националности Мађарица, из Болмана у Хрватској, такође је допутовала на шиклошко празновање:

— Волим православље и овога пута је било прекрасно. Посебно ми је драго што је био превод на мађарски језик. Дугујем, наравно, захвалност свим домаћинима који су нас заиста лепо угостили.

Нада Бунчић-Ђурић из Сантова у Шиклошу је више пута боравила, али се први пут нашла на Ђунтиру, ходочасном месту барањских Срба, где је некада почивао деспот.

— У Шиклошу нисам први пут, била сам и у шиклошкој српској цркви, али сам први пут на Ђунтиру због чега ми је веома драго. Дошла сам са члановима КУД „Весели Сантовчани“, који изводе културни програм у оквиру уговора о међусобној сарадњи, које су потписале сантовачка и шиклошка српска самоуправа.

Самоуправа Срба у Шиклошу, заједно са месним црквено-општинским одбором, побринула се и за славски ручак у једном од угостиољских објеката града. Лепоте српског фолклора присутнима су

ТРАДИЦИЈА

представили чланови КУД-а „Весели Сантовчани“, предвођени уметничким руководиоцем Евицом Чатић-Козић.

Наступ фолклора из Бачке остварен је захваљујући споменутом уговору о међусобној сарадњи између две српске самоуправе, а материјална подршка стигла је и од Културног и документационог центра Срба у Мађарској, који је на овај начин суфинансирао прославу у Шиклошу.

— И Срби су део историје Шиклоша, па сматрамо да заслужују једну улицу, ма колико она била мала. Добили смо тај кутак и то уз подршку градских власти, које су нам дозволиле да поставимо и споменик из Првог светског рата. Хвала им! Хвала и Ивану Јаносеву, председнику месне Српске самоуправе, који се од самих почетака залагао да улица добије име светитеља и да се постави споменик. Оба ова обележја сведоче о историјским чињеницама и битисању српског народа у Шиклошу — рекао је на крају прославе Синоша Ножица, председник шиклошке Српске православне црквене општине и члан бирачког тела Срба у овом барањском граду.

Предраг Мандић

Још једна невоља пред Србима у Мохачу

Влага нагриза капелу на Водици

Опасност у виду озбиљних оштећења српске цркве у Мохачу, о којој смо већ писали, није једина невоља са којом су суочени Срби у том граду. Они ових дану брину и о томе како да од даљег продора влаге сачувају српску православну капелу на Водици

Иако је пре неколико година урађена потпуна обнова једног од ходочасних места Срба у Барањи, подигнутог 1902. године, капела увелико пропада због влаге. Зорица Степанов, потпредседница Самоуправе Срба у Мохачу, позвала је мајсторе да пронађу узрок проблема и од њих добила одговор да је потребно скинути цео кров, који највероватније прокишњава.

Интервенцију је неопходно урадити што пре, пошто се фасада круни и опада, а приближава се 28. август — Велика Госпојина, када се обележава патрон ове светиње.

Малобројни Срби у Мохачу инсистирају да се

што пре ураде послови на Водици, јер би касније радови могли коштати много више. Потребно је да се поново покрене акција прикупљања средстава, али је листа некадашњих приложника данас много краћа. Многи од оних који су пре десетак година новчано подржали обнову капеле на Водици и гробљанске капеле више, нажалост, нису међу живима, а нових је врло мало.

Ипак, Мохачани не одустају од своје намере, па остаје нада да ће њихова настојања уродити плодом и да ће се на време санирати оштећење на овом драгоценом објекту.

П. М.

ФЕСТИВАЛ

Делегација XIX кварта Будимпеште у Сомбору је бораила на позив градоначелника Саше Тодоровића, како би присуствовала традиционалној туристичкој и културној манифестацији

Сомборски фестивал рибе чорбе сваке године привуче велики број љубитеља овог специјалитета и паприкаша — госте из околине и људе добре воље који средном сваког лета уживају у кулинарској, културној и туристичкој понуди града са дугом традицијом и културом.

Ове године одржан је 19. по реду „Сомборски котлић“, а делегацију Кишпешта чинили су: Борислав Рус, председник Српске самоуправе XIX кварта Будимпеште, бележница др Ана Киш и посланик Ласло Фекете. У духу традиције пријатељских и братских односа са Сомбором, поред побратима из Кишпешта „Котлићу“ су присуствовали и представници Баје, као и Осијека и Белог Манастира у Хрватској. Фестивал „Сомборски котлић“ на неки начин подсећа на фестивал рибе и рибећег паприкаша у Баји, где се такође надмећу кулинари.

Делегација Кишпешта посетила Сомбор

„Сомборски котлић“ – више од гастрономије

Као и сваке године до сад, и ове су додељене вредне награде у три категорије. По оцени трочланог стручног жирија, у саставу Ненад Живановић,

Боривоје Андрић и Иван Ковач Кице, најбољи паприкаш скувао је Петар Свиляр из Црвенке, који је већ други пут однео прву награду. Другонаграђени је био Момо Ђурковић из Кнежевих винограда из Хрватске, а образ сомборских куvara осветлио је трећепласирани Мирко Воћкић.

У категорији за најлепше аранжман сто, прву награду је однела екипа под називом „Панонски морнар“. Друга награда је припала аранжману екипе „Пецарошке и сунцокрети“, а трећепласирана у овој категорији, била је екипа „Ајкуле“.

Највеселије друштво убедљиво је била екипа „Црвено-бели“. На друго место пласирала се екипа „Веселаци“, а трећу награду освојила је екипа „Винарија Јосиф“ из Змајевца из Хрватске.

Прву ватру свечано је, по традицији, запалио градоначелник Сомбора, Саша Тодоровић.

Колико год се неко не слагао са но-

вом праксом, као позитивно у овогодишњој манифестацији је прекид са праксом доделе награде за најмлађег и најстаријег куvara, што је претходних година изазивало само злораде коментаре.

Посетиоци овогодишњег „Сомборског котлића“ су поред гастрономског уживања имали прилику да обиђу „Улицу старих заната“, са рукотворинама, те да уживају и у вештини извођача модерног циркуса, а сам музички програм се, поред главне бине на Тргу Светог Тројства, одвијао и на Тргу Светог Георгија.

— Посета делегације Кишпешта Сомбору протекла је у духу продуктивног сарадње два града. Најпре смо присуствовали протоколрном састанку који су уприличили градоначелник и председник скупштине Сомбора. Била је то прилика да се размене искуства, разговара о даљем јачању културне, просветне, туристичке, али и економске сарадње. Оба града надају се поновном успостављању редовних размена ђака, који су обично присуствовали оваквим сусретима — рекао је за наш лист Борислав Рус, председник Српске самоуправе XIX кварта.

У дивној згради Сомборске општине сви присутни погледали су и искористили прилику да се фотографишу поред чувене слике „Битка код Сенте“ Ференца Ајзенхута, која је рађена у Минхену поводом миленијумске прославе. Својом површином од 40 квадратних метара сматра се највећом сликом на платну у региону.

Другог дана боравка, гости из Кишпешта, Белог Манастира и Осијека имали су прилику да се друже и размене искуства и током заједничког ручка на каналу „Ференц“, а посетиоци су ову прилику искористили и да посете Галерију „Коњовић“, српску православну цркву „Свети Георгије“ и католичку цркву Светог Иштвана.

Д. Б.

На главном тргу у Сомбору преко 200 мајстора-куvara припремало је свој „котлић“. У такмичарском делу учествовало је њих 38, а ове године екипе су се такмичиле и у најоригиналнијим идејама за постављање стола, послуживање припремљене хране, а биран је и духовитији костим. Тако су се око столова са укусном храном окупили „Панонски морнари“, „Ајкуле“ и друге костимиране екипе добро расположених гастронома.

Неколико хиљада људи, упркос врелини коју је стварала температура ваздуха те вечери, потпомогнута ватрама испод котлића, забављало се и уживало уз Тамбурашки састав „Ђувегије“, популарног поп певача Жељка Васића и бенд „Апсолутно романтично“.

ТРЕЋЕ КУВАЊЕ КЉУЧНО

Рибљу чорбу на сличан начин припремају сви, али она ипак има другачији укус од котлића до котлића. Разлог томе јесу „трикови“ којима се риболовци служе, тајним састојцима и вештинама које користе приликом спремања котлића.

Рецепата за рибљу чорбу има много, али свака чорба мора да садржи квалитетне делове више врста риба, па су тако неопходни шаран, штука, бела риба. У рибљу чорбу обавезно се ставља глава рибе, јер је она пуна желатина и везивних ткива, што чорби даје густину и посебан укус, а чар јој дају и зачини.

Прво се, како смо чули, издинста лук, у који се стави зрно бибер или лаворов лист, са којим не треба претеривати. Искусни куvari кажу да се у чорбу киселина ставља пре рибе, како би очувала целину рибе, док се со ставља на крају. Уколико неко воли љућу рибљу чорбу, потребно је ставити целу љућу папричицу, али никако је не отворати док се чорба кува.

Кажу да сваки почетник већ након трећег кувања пронађе идеалну меру односа зачина, рибе и воде. Уколико вам се укус не свиђа ни након трећег пута или осетити да чорби нешто недостаје, куvari предлажу да се запутите у Сомбор и покушате да откријете тајне тамошњих мајстора у кувању рибље чорбе, који с поносом носе епитет најбољих мајстора у кувању рибље чорбе.

Нови успех даровите рукометашице из Калаза

Најбоља играчица финала европског првенства у рукомету на песку у Шпанији, била је Српкиња из Калаза Божана Фекете са шеснаест поена, чиме је заслужила место у репрезентацији света

Женска репрезентација Мађарске у рукомету на песку, почетком јула поновила је свој прошлогодишњи успех. На европском првенству у познатом шпанском летовалишту Љорет де Мар, рукометашице су савладале Норвешку у финалу и освојиле златну медаљу.

Двадесетдогодишња Српкиња, играчица рукометног клуба „Ерд“ и током претходних утакмица издвajaла се својим сјајним партијама, а посебно узбуђење представљала је утакмица против Србије. Уз осмех на лицу, присећа се тог меча и шаљивих примедба селектора женске репрезентације Србије. Он је у шали

рекао да је Мађарицама и мађарском стручном тиму лако, пошто Божана разуме све и може да преводи оно што чује на пешчаном терену.

Након победе на Европском првенству, радост репрезентативки Мађарске била је огромна. Међутим, Божану Фекете је чекало још једно изненађење. На адресу младе, перспективне играчице стигло је позивно писмо од стране Међународног олимпијског комитета, којим је позвана у селекцију света. Постоји нада да се рукомет на песку нађе међу олимпијским спортовима, па су челници међународне организације одлучили да ову дисциплину популаришу најпре у Лозани, у Швајцарској.

Божана је заједно са још две Мађарице заиграла за селекцију света и није разочарала својом игром. Чим се вратила из Швајцарске, кренула је на припреме са својим новим клубом. Божани је уговор понудио прволигаш „Ерд“, па је млада играчица одлучила да уместо „БШЕ-МТК“, заигра за ову екипу.

Ангажман у „Ерду“ успешној ру-

СПОРТ

Божана Фекете у репрезентацији света

кометашици ће пружити могућности да обуче и дрес мађарске женске рукометне репрезентације. До тада, треба још доста тренирати, вежбати и играти, како би била саиграчица Анити Гербиц, Зити Сучански, Оршољи Вертен и другим сјајним играчицама.

— Учинићу све да својим радом стекнем поверење селектора Андраша Немета, а на мене свакако може да рачуна и селекција у рукомету на песку — открила нам је Божана и подсетила нас да јој пред очима лебди велики циљ, Рио де Жанеиро.

— Жарка ми је жеља да заиграм у Риу и на више олимпијских игара. Надам се да ћу као новајлија заиграти у Бразилу. Ја ћу са своје стране учинити све да ме селектор изабере и заиграћу у дворани. Максималним залагањем мислим да могу да пружим добре партије и будем појачање како мађарској репрезентацији у дворанском рукомету, тако и репрезентацији у рукомету на песку — рекла је Божана за СНН.

П. М.

Сусреш са кајакашима европских земаља

Дунавска регата освежила лето у Мохачу

Највећа и најдужа речна Регата на свету — ТИД — траје 75 дана, а крајем јула стигла је у Мохач. Током ове регате учесници превеслају Дунавом преко 2450 километара

Урегати која је стигла у Мохач, учествовало је 150 кајакаша из подунавских земаља, али и из Чешке, Швајцарске, Велике Британије, Аустралије, Пољске, Словеније, Италије, Шпаније, Шведске и Литваније. Сви они су из немачког града Инголштадта кренули 22. јуна, а до своје последње станице у луци Светог Ђорђа у Румунији, на обали Црног мора, стићи ће почетком септембра. Током трајања регате учесници ће камповати у 61 месту дуж Дунава, и то у 8 земаља.

Једна од земаља коју, ова 60. по реду регата, посећује је и Мађарска. Ово је најстарија, најдужа и највећа међународна туристичка, спортско-рекреативна, кајак, кану и веслачка регата на свету, а у барањском градићу веслачи су своје чамце привезали уз обалу и усидрили се на један дан.

Сутрадан је био планиран полазак за Србију, али пре тога су под управом Предрага Богдановића, секретара Одбора за туризам Кајакашког савеза Србије, једног од главних организатора 60. Дунавске регате, и Дејана Јовановића, представника регате ТИД у Србији, уживали у знаменитостима Мохача.

Учесници су обишли месну српску православну цркву и уживали у гастрономским специјалитетима у чардама на обали Дунава.

Домаћини из Србије су учеснике снабдели проспектима са информацијама о програмима који их очекују у Србији, а они који су то хтели, могли су да купе мајице и српске заставиче.

Предраг Богдановић нас је информисао да регата, првенствено има промотивни карактер и представља добру прилику за презентацију културе, историје, традиције, обичаја, привредног и туристичког потенцијала крајева кроз које пролази. Учесници дневно прелазе око 40 километара, а основно правило је да се етапе преваљују у кајацима и кануима.

Веслачи су од стране организатора из Србије информисани да ће од Мохача, па све док не напусте Србију, у свом друштву имати и једног лекара, који је након представљања топло поздрављен.

Љубитељи Дунава, кајака, спорта, рекреације, боравка у природи и здравог начина живота, веома пријатно су се осећали у Мохачу, а већ сутрадан су кренули за Апатин, у Србији. Тамо су дочекани уз вечеру и културно-уметнички програм, а слични приједи организовани су и у осталим етапним местима, попут Бачке Паланке, Новог Сада, Београда, Смедерева, Великог Градишта и других.

— Када је Србија у питању, ми морамо да урадимо мало више на јачању инфраструктуре. Западне земље,

као што су Немачка и Аустрија, када су кампови у питању, све су урадиле још пре неколико деценија. Ми каскамо за њима и немамо услове које би требало да имамо. Све се своди на ентузијазам и било би веома важно да што пре елиминишемо недостатке — нагласио је приликом одласка из Мохача Предраг Богдановић, секретар Одбора за туризам Кајакашког савеза Србије.

Међу заљубљеницима у Дунав владају слога и толеранција. Спаја их љубав према реци, па ће се слично дружење наставити и догодине када ће бити одржана 61. Туристичка дунавска регата (ТИД), уз учешће веслачке „армаде“, мајстора пловидбе.

П. М.

ФЕЛТОН

Знаменије жене српске (7)

Живот у емиграцији и чежња за домовином

После Михаиловог одласка из Србије и кнегиња Љубица је морала да напусти родну груду. Живећи у емиграцији молила је Бога да се што пре врати у домовину. Тај душевни бол је, несумњиво, много допринео њеној болести и изненадној смрти

Сваку добру и корисну ствар Љубица би прихватала одмах. Када јој је, на пример, 1842. године Милош писао из Карлсбада да би желео да обиђе јужну Немачку, Виртемберг и Баварску, увиђајући колико су путовања значајна, поготову за једног владара, одговорила му је:

„Ја колико се овом Вашем лепом намеренију радујем што ћете се лепо проћи и више европејских великаша лично упознати, толико се, Господару, опет бојим да од тога красног намеренија не одустанете. Идите, Господару, и прођите се свуда по лепшим местима и варошима, и упознајте се са отменим светом, са помоћу Божијом кад Вам је Бог дао да имате са чим ићи“.

Ипак, огорчена на Милоша због бројних љубавних авантура које он није скривао и нехотице је помогла да Обреновићи једно време буду укло-

њени из Србије. Желећи да га види до- некле ограниченог у власти, у нади да ће то имати позитивног утицаја и на приватни живот, кнегиња је помагала његовим политичким противницима. А када је касније желела да врати Милоша у земљу, за време прве владавине свог сина Михаила, слабила је и његову власт и, на тај начин, несвесно, олакшала противницима династије да и њега, 1842. године, протерају из земље.

Све је то признала пред смрт и горко се због тога кајала. После Михаиловог одласка из Србије и Љубица је морала да напусти родну груду. Живећи у емиграцији молила је Бога да се што пре врати у домовину. Чежња за Србијом изазивала је у кнегињи велики душевни бол, који је, несумњиво, много допринео њеној болести и изненадној смрти. Године 1843, више од туге него од болести и старости, умрла је у Новом Саду, у наручју свог сина Михаила и у присуству кћери Петрије и Савке.

Прва познатија Милошева љубавна авантура била је са Петријом, избеглицом из Сарајева. Сумњајући да је она кнезу нешто више од служавке Љубица је, убивши је из Милошевог пиштоља, казала: „Пиштољ јес Милошев, али је рука Љубичина, да видимо хоће ли слагати“.

Петрија је сутрадан по убиству сахрањена. Лепо опремљена, имала је на ногама кнегињине жуте папуче. Прича се да је Љубица из прикрајка гледала спровод говорећи:

„Ја тебе смирих; сада ти алаш моје жуте папуче, а мени нека суде и Бог и људи...“.

Због овог свог поступка, кнегиња се пред смрт горко кајала:

„Много греха имам и њих ће ми милостиви Бог опростити, али што својом руком убих ону жену, бојим се, неће никада! Куд ме занесе моја женска памет? Кад бих ја убијала све његове пријатељице, могла бих побити толико света! Грешна друга, шта учиних?“.

Љубица почива у манастиру Крушедол, иако је желела да је сахране у Земуну. Овим чином војвођански Срби желели су да одају по част својој кнегињи будући да су у том манастиру сахрањене бројне личности значајне за српску историју. Године 1867, када је ослободио српске градове од Турака, њен син Михаило, који је мајку из милоште звао Нака, послао је у Крушедол шездесет дуката за помен рекавши:

„Када је радостан њен син, када се весели цела Србија, нека се помене и моја добра Нака, Бог да је прости“.

Кнез Михаило Обреновић

ВРЕМЕПЛОВ

22. августа 1854. – Рођен је Милан Обреновић, српски кнез (1872-82) и краљ (1882-89). За време његове владавине Србија је стекла међународно признање (на Берлинском конгресу 1878).

22. августа 1859. – Због ратних неуспеха, финансијског слома и полицијског насиља у свим крајевима Хабзбуршке монархије, цар Франц Јозеф сменио је свемоћног министра унутрашњих послова Александра Баха.

24. августа 1541. – Султан Сулејман Други освојио је Будим и анектирао Мађарску, која је до 1686. била турска провинција Будимски пашалук. Турска је запосела централне и јужне делове Угарске, док су северни и западни део заувек остали ван турских територија и од тада су укључени у склоп Хабзбуршких земаља.

24. августа 1939. – Објављен је споразум југословенског председника владе (Министарског савета) Драгише Цветковића и вође Хрватске сељачке странке Владимира Мачека, Уредба о установљењу Бановине Хрватске. У њен састав ушле су Савска и Приморска бановина и срезови Дубровник, Шид, Илок, Брчко, Градачац, Дервента, Травник и Фојница. Већи део тих територија (осим у Срему) никада раније нису били саставни део Хрватске, ни Дубровник. Споразум Цветковић-Мачек краљевска југословенска влада била је приморана да прихвати због огромног притиска од стране Велике Британије.

Војвода Степа Степановић

24. августа 1914. – Завршена је Церска битка у којој је српска војска под командом Степа Степановића потукла аустроугарску и однела прву савезничку победу у Првом светском рату.

25. августа 1991. – Умро је бивши поглавар Српске православне цркве патријарх Герман. Након што се разболео на његово место је 2. децембра 1990. изабран патријарх Павле.

25. августа 1995. – Од експлозије гранате на сарајевској пијаци Маркале погинуло је 37, а рањено 85 људи. Представници УН у Сарајеву оптужили су босанске Србе за масакр цивила, а два дана касније авиони НАТО бомбардовали су постројења Војске Републике Српске.

26. августа 1521. – Турци су под командом султана Сулејмана Другог Величанственог освојили Београд и прогласили га за седиште Смедеревског санџака. Београд је постао погранична тврђава из којје је турска војска нападала Угарску и Аустрију.

26. августа 1944. – На захтев избегличке владе Краљевине Југославије краљ Петар Други Карађорђевић посебним указом одузео је команду генералу Дражи Михајловићу и позвао војску да се стави под команду Јосипа Броза Тита. Краљева одлука објављена је преко радија 12. септембра.

27. августа 1907. – Краљ Србије Петар Први Карађорђевић положио је камен темељац за зграду парламента у Београду по пројекту архитекте Јована Илића. Градња је трајала готово 30 година, а прво заседање скупштине Југославије у њој је одржано 20. октобра 1936.

ИМЕНИК

Самоуправа Срба у Мађарској

Тел. +36 1 331 5345

Имејл: ssm@t-online.hu • Веб: www.szerb.hu

Амбасада Србије у Будимпешти

Тел. +36 1 322 9838

Имејл: budapest@serbiaemb.t-online.hu
Веб: www.budapest.mfa.gov.rs

Културни и документациони центар

Срба у Мађарској

Тел. +36 1 269 0100

Имејл: kd.centar@gmail.com
Веб: www.centar.hu

Српске недељне новине

Тел. +36 30 477 8233 (секретаријат)

Имејл: snnbudimpesta@gmail.com
Веб: www.snnovine.com

Српски педагошки и методолошки центар

Тел. +36 70 434 5576

Имејл: szerbpedkp@gmail.com

Српски институт

Тел. +36 1 782 1639

Имејл: info@srpskiinstitut.hu
Веб: www.srpskiinstitut.hu

Радио програм на српском језику МТВА

Тел. +36 72 518 330

Имејл: radios@radio.hu • Веб: www.radio.hu

Српска самоуправа у Будимпешти

Тел. +36 1 269 0633 • Имејл: ssb@freemail.hu

Епархија будимска

Тел. +36 26 314 457

Имејл: ortodox.diocese@serb.t-online.hu

Музеј Епархије будимске

Тел. +36 26 312 399

Имејл: serbmus@serb.t-online.hu

Храм Св. Георгија у Будимпешти

Тел. +36 1 788 0605, +36 30 989 6139

Имејл: otacozoran@hotmail.com
Веб: www.hramsvgeorgijabudimpesta.rs

Српско позориште у Мађарској

Тел. +36 30 653 1871

Имејл: szinhaz@szerb.hu
Веб: http://szinhaz.szerb.hu

Српска школа „Никола Тесла“

Тел. +36 1 351 6550

Имејл: szerbisk@freemail.hu
Веб: http://nikola-tesla.net

Српска основна школа у Батањи

Тел. +36 68 456 006

Имејл: szerb-iskola@freemail.hu
Веб: www.szerbek-battonyan.hu

Српска основна школа у Десци

Тел. +36 70 233 3821

Српска основна школа у Ловри

Тел. +36 24 482 583

Радио Јужни ветар, FM 98.0 и 91.6

Тел. +36 20 499 5014

Имејл: radiojuzni@gmail.com
Веб: www.radioszentendre.hu

Минибусом за Србију - Terra Travel

Тел. у Будимпешти: +36 70 504 7240;

Тел. у Београду: +381 11 630 1591;
+381 64 802 6680 (0-24h)

www.terratravel.rs

Ослобођење Будима (29)

Победа и насиље хришћанске војске

Приметивши да је жив, војници насрнуше и на Исака Шулхофа тражећи скривено благо. Када се већ опростио од живота, на степеницама се појави Шулхофова служавка, плавокоса хришћанка, коју је купио од једног Турчина после неуспелог похода на Беч. Верно је служила газду који се према њој показао милостив. Брзо је усвојила јеврејске прописе справљања јела и одвојену употребу млечних производа и меса, такође и начин припреме оброка у посебним посудама и коришћења прибора за јело, који се никако нису смели мешати.

Она га одмах препозна и узме у одбрану. Војници га удараху. На служавкин наговор оставише Исака у животу. Мало потом, Шулхоф је опет сreo оног чешког каплара. Служавка га замоли да рабина поведе са собом, јер постојала је вероватноћа да ће га поди-
рвати и поднапнати војници убити чим га виде. Исака га поново подсети на новац који ће му се ускоро платити. Каплар пристаде, руке му веза ужетом и заједно кренуше у правцу трга испред краљев-

У шатору Карла Лотариншког одржана је миса захвалница. Повремено би молитву прекидао прасак плотуна одушевљених војника. Док је из правца будимских сокака допирала песма победника

Карло Лотариншки, ослободилац Будима

ске палате. Служавка се тад опрости од рабина и пожели му срећно из-
вљење.

Лекара Јохана Дица, који је са Бранденбуржанима стигао под Бу-

дим, запањила је свирепост и вандализам европских добровољаца. Много година касније овако је описао те стравичне доживљаје: „Ни према за-
метку у материци нису имали милости. Пострадаше сви на које су наишли. Потпуно сам запањен био оним што се тамо дешавало, и знањем да су људи много свирепији од дивљих животиња.“

Један други очевидац, Паоло Америги, потомак славне племићке лозе из Сијене, добровољац и уредник дневника, овако је описао своје згражава-
ње: „Они који свој бес нису успели да задовоље плачком, сакатили су за-
робљенике, живе су их одрали, везивали поред ватре, вадили су им очи и унутрашње органе и чинили су такве ствари о којима само из пристојности не могу говорити.“

БАШТИНА

Бранденбуршки лекар Диц је описао и то како су војници одрали своје жртве и њихову сушену кожу потом трпали у вреће. Славом овенчани, маштали су о лакој заради и слали кући ове „веома скупоцене мумије“ о којима је владало опште уверење да поседују лековиту и чаробну моћ. Лобање будимских Турака и Јевреја сматране су трофејима и нашироко су биле продаване по пијачним тезгама широм западног дела Европе.

По улицама негда красног Будима лежало је четири хиљаде лешева. Махом цивила. Вест о славној победи Карло Лотариншки је послао у Беч по принцу Лудвигу Нојбуршком, а у Минхен по Јаношу Шерењију. Три дана је трајао крвави пир у Будиму и то није служило на част хришћанске Европе. Напротив.

И оног последњег дана опсаде велики везир Сулејман равнодушно је посматрао пропаст турског оружја. Није се ни макак померио. Чим је угледао аустријски барјак златне боје на минарету, својим јединицама је наредио повлачење.

После одласка великог везира, у шатору Карла Лотариншког одржана је миса захвалница. Повремено би молитву прекидао прасак плотуна одушевљених војника. Док је из правца будимских сокака допирала песма победника, Карло Лотариншки је ликовоа и с поносом посматрао помало љубоморно лице вечитог супарника Максимилијана Емануела.

Крај

Драгомир Дујмов

Он није за њу. Не приличи јој. Није је вредан. Колико пута сте ово помислили за партнера ваше сестре, пријатељице или рођаке? И нисте могли да се отмете утиску да је не заслужује, јер је груб, некултуран, незахвалан или физички неатрактиван у односу на вама драгу особу? Суштина је иста и када се замене полови и релације, па за неку девојку помислите да није достојна вашег паметног, доброг, васпитаног, згодног и успешног брата, друга, рођака. Проблем је што ви у тој причи немате „ружичасте наочаре“, али особа којој бисте желели да кажете да би требало да изађе из те везе, са њима се буди и леже. Док не прогледа, може да протекне много воде и још више туге, па отржење често буде болно. А ви сте све време могли да предупредите лоше последице. Да ли сте стварно могли? Имамо ли уопште право да се мешамо у нечију интиму, макар из кристално чистих, најбољих намера? Ко смо ми да некеме судимо? Или је наша морална дужност да, у жељи да помогнемо заљубљеној драгој особи, искрено кажемо шта мислимо о њеној вези?

Стручњаци се углавном слажу да је, ако су намере искрене, пожељно присуство истине, само је важно да се она сервира на прави начин и у правом тренутку. У противном, можемо само да погоршамо ситуацију, да „закувамо“ и наш однос и њихову везу.

— Не треба лагати људе које волимо, али нисмо увек ни позвани да намењемо своје мишљење о њиховом животу — каже психолог Весна Петровић. — Морамо добро да одмери-

Савешти психолога

Како рећи: „Није он за тебе“

Да ли би драгој особи требало саопштити да њен партнер није добар избор? Имамо ли уопште право да се мешамо у нечију интиму, макар из кристално чистих, најбољих намера?

мо сваку реч и пласирамо је на најбезболнији начин. Другарици која гори од љубави не треба да кажемо у лице: „Он је тотални кретен, остави га“, јер ће то бити контрапродуктивно. Али, ако заиста видимо да је није вредан, морамо у одређеном моменту да јој ставимо до знања шта мислимо о њему. Можда је најбоље избрати тренутак када нам се она пожали на њега, па се онда само надовежемо. Или некако направимо паралелу између тог и неког дечка о којем нема високо мишљење.

Понекад нам живот приреди још непријатнију ситуацију, па случајно видимо или нам неко каже да је нашу другарицу дечко преварио. Шта радити са тим сазнањем? Ако јој кажемо, она ће сигурно патити, али да ли ће патити више уколико јој не кажемо, него чује од неког другог? Како ћемо се осећати ако пређутимо и пустимо је да остане поред особе која није поштена према њој?

— Пријатељ мора да буде претходно добро упознат са референтним оквиром и вредностима особе којој жели да саопшти вест, нарочито ако њен партнерски однос не подразумева традиционалну или хришћанску

поставку, већ постоји и пређутни или отворени договор о флексибилности — кажу стручњаци који су радили истраживања на ову тему. — У процесу одлучивања да ли и како неком рећи нешто тако, мора се узети у обзир

ЖИВОТНИ СТИЛ

личност пријатеља и његов начин реаговања.

У односу на то, требало би донети одлуку да ли то урадити директно или индиректно, мотивишући је на размишљање, а опет бирајући момент.

Родитељи су ту често на најтежим мукама. Није им пријатно када се њихова мезимица виђа са сумњивим момком или им је жао што је син изабрао девојку испод свог просека. Они увек мисле да њихова деца могу боље, па често постављају превисоке критеријуме за њихове partnere. ■

ВЈЕЧНАЈА ПАМЈАТ

Љубица Шишковић (1933–2015)

Последњи поздрав вредној и племенитој Сантовкињи

Српску заједницу у Мађарској потресла је вест о смрти Љубице Шишковић, рођене у Сантову, коју ћемо памтити као редовног пратиоца многих културних и друштвених дешавања у Будимпешти и вредног сарадника више наших организација

У Будимпешти је 10. августа ове године преминула Љубица Шишковић, рођена Ђуретић. Рођена је у Сантову, где је провела своје срећно, али тешко детињство. Похађала је месну српску школу, а њени верни и најбољи школски другари били су, између осталог, Љубинко Мандић, Стојан Вујичић и Миленко Шишковић. Нажалост, рано је изгубила свог вољеног оца, а након тога следиле су и тешке ратне године, када је живот у родном месту био пун потешкоћа и немилих.

Радила је у месној задрузи са својим пријатељицама, а тај тежак посао за све њих био је велики изазов, о којем је много причала у каснијим годинама.

У међувремену је изгубила и своју дивну мајку, која је рано преминула услед тешке болести и за со-

бом оставила двоје деце – Љубицу и њеног брата.

Велики преокрет у животу Љубице (тада још Ђуретић), догодио се када се удала за свог вољеног Сантовчанина Чедомира Шишковића, са којим је отпочела нови живот у Будимпешти. Родила се њена прва ћерка Евица (новинар, па затим уметнички секретар Српског позоришта у Мађарској), а истовремено је радила за једно предузеће које се бавило производњом ручних радова.

У том свом послу била је веома успешна и цењена. Крајем шездесетих година запослила се у државном предузећу за издавање уџбеника, где је са великим еланом обављала свој посао. Истовремено, добила је и своју другу ћерку Невену (дугогодишња сарадница српских организација, члан самоуправе IX кварта Будимпеште). Тај дога-

ђај је за целу њихову породицу била велика срећа и неописива радост.

У годинама после одласка у пензију имала је могућности да се по-

свети у целости свом супругу и ћеркама, уживајући у радости и породичној љубави, али и у друштвеним догађајима Срба у Мађарској. Била је активан члан будимпештанске српске црквене заједнице и окупљала своју генерацију на световним приредбама Српске православне цркве.

Њено име се налази на списку оснивача Српског демократског савеза и годинама је била сарадник у време активног функционисања те установе. Такође, била је члан Српске самоуправе IX кварта.

Српско Позориште у Мађарској није могло да има премијеру или репризу, а да она није била присутна. Посећивала је већину приредби Културног и документационог центра Срба у Мађарској и будимпештанског Српског клуба. Била је један од најредовнијих посетилаца наших културних догађања и верни читалац *Српских недељних новина*.

Сахрана Љубице Шишковић биће обављена у Будимпешти, 26. августа 2015. у 13.15 часова (Kispesti Temető – 1194 Budapest, XIX., Puskás Ferenc u. 3.).

Милан Рус

Марко Радић (1948–2015)

Отишао је творац „Јужнословенске хармоникијаде“

Последњег јулског дана заувек нас је напустио човек који је несебично волео хармонику, јужнословенску музичку и фолклорну традицију. Волео је људе добре воље и широке душе, каква је била и његова

„Хвала Богу поново је ренесанса хармонике у Мађарској. Сви који свирају на овом инструменту одани су музици, тој бриљантној и прелепој свирци, а друга ствар је, пак, да се ми хармоникаши дружимо, знамо један за другог и помажемо се међусобно“ – причао нам је давне 2004. године Марко Радић, познати хармоникаш из Удвара, тј. Печудварда. Био је главни покретач и иницијатор културне манифестације под називом „Јужнословенска хармоникијада“, која је касније постала надалеко чувена.

Нажалост, Маркова хармоника је остала сама. Заувек је утихнула, јер је 31. јула ове године и дефинитивно изгубила свог власника. Човека, који је несебично волео хармонику, јужнословенску музичку, фолклорну традицију и људе добре воље и широке душе, каква је била његова. Болест је, нажалост, била јача и савлада га је.

Марко Радић, рођен 1948. године у Удвару, целог свог живота сматрао је важним чување и неговање културе Хрвата и Срба у Мађарској. Био је један од оснивача и сту-

бова печујског Ансамбла „Барања“, верни и одани чувар музичке традиције јужнословенских народа у Мађарској. Касније је формирао Оркестар „Барањско вино“. Скоро да није било насеља у Мађарској где он, са својим саставом, није наступао и увесељавао наше људе.

Почетком 2004. године осмислио је, а потом и реализовао познату културну манифестацију „Јужнословенска хармоникијада“, која је и касније наставила да живи у Удвару. Након што је на почетку угостила само домаће музиканте, касније је „Хармоникијада“ прерасла у међународну манифестацију, на којој су свирали и бројни познати хармоникаши из Европе.

Марко је волео свирку, весела, људе... Увек је био спреман за разговор и евоцирање успомена „из старих, добрих времена“.

Нажалост, преминуо је у својој 67. години живота.

Придружио се небеском тиму свираца који су некада заједно са њим свирали у „Барањском вину“. Стипану Павковићу, Иви Сајчану, Анталу Ковачу и другима.

Дело културног прегоаца Марка Радића је, међутим, трајно. То је постало захваљујући, између осталог,

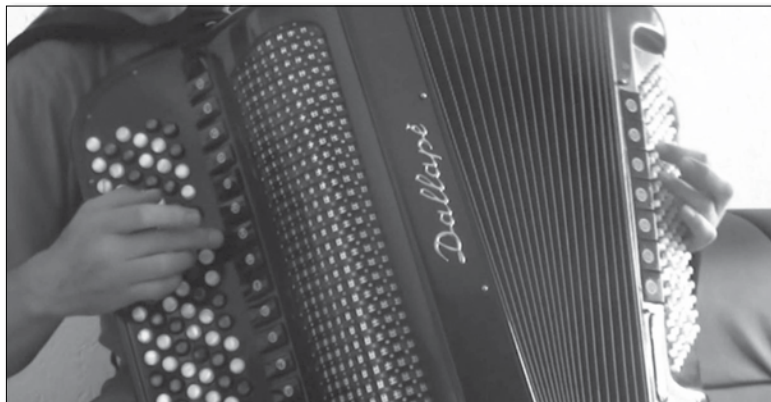

и смотрема названим „Јужнословенска хармоникијада“, које су овековечене на носачима звука.

Сахрана Марка Радића, у кругу најуже породице, обављена је 14. августа на удварском гробљу.

Нека му је вечна слава и хвала.

Предраг Мандић

Библиотека „Браћа Настасијевић“
из Горње Милановца расписује Наградни конкурс

САЛОН НАСТАСИЈЕВИЋА

Категорије конкурса обухватају песму, кратку прозу и есеј у књижевним видовима, као и фотографију и видео рад у аудио-визуелним техникама. Као и ранијих година, позивамо ствараоце свих узраста – ученике основних и средњих школа, затим одрасле – афирмисане и неафирмисане. Запослени у Библиотеци немају право учешћа на конкурс.

Технички услови:

За књижевне радове: Текстове достављати искључиво у електронској форми, у PDF и WORD формату, фонт Times New Roman, 12; обим текста не би требало да прелази 15.000 карактера (са размацама). Библиотека задржава право евентуалног лекторисања прилога, због објављивања, уз консултацију са аутором.

За аудио-визуелне радове: Фотографије достављати у JPG формату. Видео радови не дужи од 3 минута у MPEG формат.

Конкурс је отворен до **15. септембра** 2015. године. Стручни жири ће **20. септембра** 2015. објавити резултате конкурса.

Награђени књижевни радови биће објављени и промовисани у зборнику Библиотеке „Слово Ђирилово“, а аудио-визуелни радови биће изложени и приказани током манифестације „Дани Настасијевића“ у октобру 2015.

Ауторска права и међусобни односи учесника конкурса и Библиотеке биће уређени уз поштовање позитивних прописа. Уз широко поштовање слободе уметничког стварања, Библиотека задржава право да не узме у разматрање радове који промовишу било који облик нетолеранције.

Све радове доставите на имејл адресу:
konkursgmbibioteka15@gmail.com
Контакт: gmbibioteka@gmail.com
www.bibliotekagm.com

САОПШТЕЊЕ СРПСКОГ ПОЗОРИШТА У МАЂАРСКОЈ

Српско позориште у Мађарској отказује све представе заказане за предстојећу позоришну сезону, због кашњења финансијских средстава за функционисање театра. Почетак ревитализације нашег позоришта је планиран од 15. септембра 2015. године. Нове термине наших гостовања радо ћемо заказати уколико дође до нормализације радних околности.

Управа позоришта

ПРОГРАМ ПРОСЛАВЕ ВЕЛИКЕ ГОСПОЈИНЕ У СРПСКОМ КОВИНУ И ЛОВРИ

28. августа 2014.

9.00 ч. – Света Литургија у манастиру у Српском Ковину

15.30 ч. – Празнично вечерње богослужење у Ловри

20.00 ч. – Бал у Дому културе у Ловри, уз музику гостујућег оркестра

29. августа 2014.

10.00 ч. – Света Литургија у Ловри

20.00 ч. – Бал у Дому културе у Ловри

29. ПРАЗНИК ЗАНАТЛИЈА У БУДИМСКОЈ ТВРЂАВИ

Од 20. до 23. августа 2015.

Свакога дана од 10.00 до 22.00 ч.

Вашар народне радности, музички и фолклорни програми из земаља Средње Европе; дегустација гастрономских специјалитета

Аутентични српски
грил ресторан
у срцу Будимпеште!

Увек свеже
месо на жару
и најквалитетнија
пића са Балкана!

Ráday utca 61, IX квартал

Тел: +36 30 736 7996

Достављамо поручбине
на подручју Будимпеште!

Terra Travel, Građanička 16
11000 Beograd, Srbija
+381 11 2632-921; +381 11 630-1591
Dežurni telefon: +381 64 802-6680
Telefon u Budimpešti: +36705047240
info@terratravel.rs | www.terratravel.rs

Minibus prevoz "Od vrata do vrata"

Dnevni prevoz na relacijama:
Beograd - Budimpešta - Beograd
Beograd - Beč - Beograd
Beograd - Zagreb - Beograd
Beograd - Slovenija (svi gradovi) - Beograd
Beograd - Istra (svi gradovi) - Beograd

scan and find more

@terratravelRS
/agencijaTerraTravel

ИНФО СЕРВИС

КЊИЖЕВНИ КОНКУРС ЗА ДЕЦУ И МЛАДЕ „ДУШКО ТРИФУНОВИЋ“

Категорије међународног фестивала поезије и кратке приче су: основци – поезија, основци – кратке приче, средњошколци – поезија, средњошколци – кратке приче, у категорији до 30 година – поезија, у категорији до 30 година – кратке приче.

Учесници шаљу радове на слободне теме – до 3 песме и/или до 3 кратке приче. На конкурс је могуће послати највише три песме и/или три кратке приче.

Радови могу бити написани на матерњем језику учесника. Потребно је назначити којој категорији учесник припада, и уз послати рад/радове написати кратку биографију.

Учесници добијају награде за укупан број песама или кратких прича, у зависности од тога колико су песама или кратких прича послали. Радове не објављујемо ни у каквим зборницима, нити часописима. Учесници објављују своје радове где и кад хоће и могу. Потребно је да у биографији напишу ако су добили прву, другу или трећу награду неког такмичења (укључујући и овај фестивал), у којој категорији и на ком фестивалу.

Радове треба послати до 25. августа 2015. године, на имејл адресу: stojan.simic.krpica@gmail.com

Додела награда 9. међународног фестивала поезије и кратке приче „ДУШКО ТРИФУНОВИЋ“ биће одржана првог петка у септембру 2015. године, у градској библиотеци „Стеван Сремац“, Народних хероја 5, код главне поште у Новом Саду, уз културно-уметнички програм с наступом присутних песника и песника, књижевница и књижевника. Обавештење о додели награда биће објављено дан раније.

Да би се неговало књижевно стваралаштво деце и омладине, и да би се сачувала успомена на једног од највећих песника, књижевника у Војводини и Србији, Душка Трифуновића (рођеног 1933. године у Сијековцу код Босанског Брода, који је живео у Новом Саду након 1992. године), расписује се Конкурс 9. међународног фестивала поезије и кратке приче деце и младих „ДУШКО ТРИФУНОВИЋ“, у организацији Сцене свих креативних. Циљ је да се поврати достојанство књижевности и уметности, не тражећи, нити добијајући новац од Министарства културе, града Новог Сада, АП Војводине, европских ни светских фондова, владиних нити невладиних организација, нити појединаца. НАГРАДЕ МЕЂУНАРОДНИХ ФЕСТИВАЛА ПОЕЗИЈЕ И КРАТКЕ ПРИЧЕ КОЈЕ ОРГАНИЗУЈЕ СЦЕНА СВИХ КРЕАТИВНИХ Нису везане за новац, не може их свако добити и престижне су. Захваљујемо се песницима и песницама, писцима и књижевницима на томе што нам дарују књиге које дајемо као награде уз диплому.

Информације за рубрику „Инфо“
шаљите на адресу: info.snnovine@freemail.hu
Телефон: +36 30 273 3399

DENTAL PALACE

СТОМАТОЛОШКИ ЦЕНТАР
У СТАРОМ БУДИМУ

1036 Бр., Nagyszombat u. 1.

Тел: 06 1 250 90 86; 06 30 494 45 48
Имејл: info@dentalpalace.hu

Радно време:

Понедељак - петак
од 8.00 - 20.00

СРПСКЕ
НАРОДНЕ НОВИНЕ
СРПСКЕ
НАРОДНЕ НОВИНЕ

НАРОДНЕ НОВИНЕ

СРПСКЕ НЕДЕЉНЕ НОВИНЕ – Лист Срба у Мађарској ♦ Издавач: Канцеларија Самоуправе Срба у Мађарској ♦ За издавача: др Јадранка Гергев ♦ Главни и одговорни уредник: мр Драган Јаковљевић ♦ Фотоуређивач: Иван Јакшић ♦ Седиште редакције: Nagymező u. 49, 1065 Budapest ♦ Поштанска адреса: Szerb Országos Önkormányzat Hivatala, Szerb Hetilap, Falk Miksa u. 3, 1055 Budapest ♦ Имејл уредништва: snnbudimpesta@gmail.com ♦ Web: www.snnovine.com ♦ Графички прелом листица: Карол Сабо ♦ За штампању Alfa Press Design Kft: Ференц Ибош ♦ Текстуалне прилоге и фотографије примамо искључиво у електронској форми. Уредништво задржава право лекторске обраде и скраћивања текстова у складу са расположивим новинским простором. ♦ СРПСКЕ НЕДЕЉНЕ НОВИНЕ су 2013. године награђене угледним друштвеним признањем – ВЕЛИКОМ ПЛАКЕТОМ УДРУЖЕЊА КЊИЖЕВНИКА СРБИЈЕ, за објективно и правовремено информисање, неговоње српског језика и ћирилице и јачање веза српске заједнице у Мађарској са матичном државом Србијом и Удружењем књижевника Србије. ♦ HU ISSN 2061-0238

СА ЛИЦА МЕСТА Завршен Сабор трубача у Гучи

Извориште јединствене енергије и оптимизма

Победнички оркестри Драгачевског сабора означили су крај вишедневне трубачке феште. Стотине хиљада љубитеља звука овог инструмента и доброг провода из читавог света, међу којима су били и Срби из Мађарске, уживало је у јединственом амбијенту какав само Гуча може да пружи

У Гучи је и овога лета било свега онога по чему је овај фестивал на далеко препознатљив: првокласне трубачке музике, веселог расположења, гурманских ужитака и јединствене атмосфере какву само Гуча има. Стога није чудо што су се у ово мало место у Драгачеву, и овог августа сјатили и млади и они нешто старији, из читаве Европе, али и са других континената. Међу посетиоцима овогодишњег Сабора трубача било је и Срба из Мађарске, који су стигли углавном у мањим групама, у сопственом аранжману.

Ипак, они који редовно посећују ову манифестацију, кажу да је гостију било знатно мање него ранијих година. Организатор је најављивао око пола милиона посетилаца, али је на крају признао да је број гостију био далеко испод очекивања.

Најава да ће се овога пута слушати само трубачка музика није поштована, због чега је реаговала група посетилаца из Немачке и непланирано дошла на конференцију за новинаре, рекавши да су разочарани.

„Од електро музике нису могли да се чују трубачи, а ми смо због њих дошли у Гучу и то је велики пропуст“, рекла је Снежана Кнофер из Берлина. Директор Центра за културу Зоран Вучићевић сложио се са овом оценом, објаснивши да није било „толико инспектора који би све контролисали“.

Угоститељи кажу да су много више очекивали посетилаца и да неће моћи да покрију сопствене трошкове иако су цене остале на прошлогодишњем нивоу.

Општа је оцена да су сви, од организатора до угоститеља, више очекивали. Трубачи Западне Србије, који су се такмичили на домаћем терену и важили за фаворите, нису освојили ниједну награду. Сва признања отишла су у јужну Србију: за најбољег трубача проглашен је Саша Крстић из Загужања а награда публике — Златна

труба припала је Бојану Крстићу из Владичиног Хана.

Ненад Младеновић из Врања и његов оркестар понели су титулу најбољег, а награда за најизворније музицирање припала је оркестру „Барка“ из Књажевца. Председник стручног жирија и мајстор трубе Вељко Остојић рекао је да су трубачи из западне Србије били „испод реалног нивоа“.

Ипак, захваљујући фестивалу Гуча је постала позната у целом свету као место одржавања највећег фестивала трубачке музике на планети, а заступљене су и друге вредности, као што су традиционалне песме, игре и ношње региона Драгачева и Западне Србије.

Од како је кнез Милош Обреновић по својој наредби оформио први војни трубачки оркестар 1831. године, труба се одомаћила код становништва и постала део њихове културе и традиције. Звук овог инструмента у том делу Србије традиционално прати сваки већи догађај, од прославе рођења, крштења, венчања, породичних слава, али је и саставни део сахрана.

Први Драгачевски сабор трубача одржан је 1961. године у порти цркве Светог Аранђела Гаврила, у центру Гуче, када су се такмичили са-

ДУГ ПУТ ДО ЗВАЊА МАЈСТОРА ТРУБЕ

Звање мајстор трубе добија трубач или вођа оркестра који је три пута биран за најбољег трубача по оцени стручног жирија, или за трубача године по оцени жирија публике, или уколико је његов оркестар проглашен за најбољи на Сабору, односно добио награду за најизворније музицирање.

Звање мајстора добија и члан оркестра — тенориста, басиста, бубњар, који је три пута проглашен за најбољег на Сабору, по оцени стручног жирија.

За надахнуто умеће свирања на такмичењу дувачких оркестара Србије овим мајсторима се додељује „Мајсторско писмо“, а имена им се уклесују у мермерну плочу на зиду Дома културе у Гучи.

диновић, Екрем Мамутовић, Вељко Остојић и други.

О Сабору и трубачима пишу се књиге, научне расправе и репортаже, путем телевизије гледају га многи народи широм света. Трубачи су постали актери и у најгледанијим филмовима који добијају светске награде. На Сабор данас долазе учесници и гости из Јапана, па све до САД, а победници Сабора постали су трубачке легенде, посебно мајстори трубе.

У ЗАГРЉАЈУ ОВЧАРА И МЕЋАВНИКА

Градић Гуча је постао светски познат по Драгачевском сабору трубача, највећој трубачкој манифестацији на свету. Налази се у подножју планине Овчар, познате као „српска Света Гора“, такође привлачне туристичке дестинације.

Близу Гуче налазе се туристичке дестинације Шарганска осмица и Међавник, дом једног од највећих светских режисера Емира Кустурице, као и Вишеград са својим старим мостом и Андрићградом.

Околина Гуче је веома лепа и привлачна за туристе и путнике, од урбаног дела, до локалних планина, језера, шума и нетакнуте природе. Они који желе да се опусте уз велнес садржаје, то могу учинити у спа центру, у оближњој Овчар Бањи.

мо оркестри из Драгачева, а победник првог сабора био је Десимир Перишић. На том првом сабору установљена је и химна фестивала, традиционална песма „Са Овчара и Каблара“, која и дан данас представља песму која у изведби преко 200 трубача такмичара, чини заштитни знак сабора.

Историју фестивала обележиле су трубачке звезде као што су Бакија Бакић, Фејат Сејдић, Слободан Салијевић... Данас су најпознатији трубачи Дејан Лазаревић, Дејан Петровић, Бобан и Марко Марковић, Елвис Ај-

Међу трубачким звездама данас најсјајније светли звезда Бобана Марковића из Владичиног Хана, чији је оркестар врло популаран и у Мађарској. Марковић се, последњих година из света ретко враћа кући: иде са континента на континент, из града у град, са фестивала на фестивал, са концерта на концерт, са филма на филм. Оно што је некада добио од Сабора, сада му се вишеструко узвраћа. Постао је најбољи промотер и пропагатор и Сабора и Гуче широм света.

СНН